

Gymnasieskola och vuxenutbildning

Uppdragsplan 2019-2022

Nämnd:

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Ordförande:

Peter Vigren (s)

Uppdragsbeskrivning

Nämndens ansvarsområde omfattar gymnasieskola, gymnasiesärskola, vuxenutbildning, lärvux, arbetsmarknad och flyktingmottagning.

Innehållet i uppdragen för gymnasieskolan, gymnasiesärskolan och vuxenutbildningen styrs av skollag, läroplan och andra nationella styrdokument. Kommunen ansvarar som huvudman för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen och de bestämmelser för utbildningen som finns i andra författningar.

Styrdokument som ligger till grund för det uppdrag Viva kompetenscentrum har inom arbetsmarknadsområdet är Kommunallagen 2017:725 samt Socialtjänstlagen.

Yttre kvalitet

Gymnasieskola

Förbättrade studieresultat

Rätten att lyckas i utbildning är den starkaste skyddsfaktorn för elever. En genomförd gymnasieutbildning ger individen förutsättning till studier och/eller arbete. Kommunen behöver välutbildade och aktiva medborgare som kan och vill bidra till ett hållbart samhälle.

En av de viktigaste utmaningarna för gymnasieskolan är för närvarande att öka antalet elever som slutför sin gymnasieutbildning. Fortsatt fokus riktas mot att nå elever som har behov av särskilt stöd. En förstärkning av specialpedagogisk kompetens bör prioriteras. Ett fortsatt utvecklat systematiskt kvalitetsarbete ska vara i fokus för lärarnas och rektorernas arbete under 2019.

Mål

- År 2025 har Umeås kommunala gymnasieskola högst meritvärde och genomströmning i kommungruppen större städer
- Minskade och mindre negativ diskrepans mellan resultat på nationella prov och ämnes-/kursbetyg än riket i genomsnitt
- År 2025 presterar pojkar 20 procent bättre än genomsnittet i kommungruppen större städer
- Upplevelse av inflytande och delaktighet i elevers lärande ska öka
- Elevfrånvaron ska minska

Attraktiv utbildning

Umeå kommuns gymnasieskolor är det naturliga förstahandsvalet för elever och vårdnadshavare. Föredömliga pedagoger och skolledare väljer Umeå kommun som arbetsgivare. Verksamheten utmärks av aktiv utveckling och hög kvalitet i gymnasieskolan.

Umeås kommunala gymnasieskolor ska hålla hög kvalitet. Alla elever på yrkesprogrammen ska ges goda möjligheter att skaffa sig högskolebehörighet. Behörighetsgivande kurser behöver därför göras lättillgängliga för studerande på yrkesprogram samt att arbeta med riktade informationsinsatser till och av studie- och yrkesvägledare.

Utveckling av lärlingsutbildningar ska fortsättningsvis prioriteras.

För att kunna möta förändrade elevkullar, såväl minskande som ökande, kommer stort fokus behöva läggas på samordning och samverkan avseende lärartjänster, ledningsresurser och stödfunktioner. En förutsättning för detta är att samla gymnasieverksamheten på färre enheter och att se över resursfördelningsmodellen.

Mål

- Andelen elever som väljer yrkesutbildningar på gymnasiet ska öka
- Andelen elever i UGS kommunala enheter ska bibehållas
- Ungas hälsa 16-18 år ska förbättras (index 0-100)
- Att minst 80 procent av eleverna som går nationell idrottselitutbildning, efter avslutad utbildning, aktivt återfinns i en förening

Uppdrag till förvaltningen:

- A. Att upprätta en gemensam samordnad handlingsplan inom suicid där samtliga verksamhetsområden ingår med egna mål och aktiviteter
- B. Upplevd stress bland flickor ska minska i våra verksamheter
- C. Följa upp implementeringen av den reviderade handlingsplanen för familjehemsplacerade barn och ungdomar mellan socialtjänst och skola i Umeå kommun

Ökad likvärdighet

Alla elever erbjuds likvärdiga förutsättningar i sitt lärande och når sin fulla potential både kunskapsmässigt och socialt. Vi tar tillvara de goda förutsättningarna som finns i Umeå kommun och ger elever bästa möjliga start i det livslånga lärandet.

Det är viktigt att se över de arbetssätt som används i arbetet med elever i behov av särskilt stöd. Beroende på vilka arbetssätt som används i klassrummen så får det konsekvenser för elevernas lärande och deras skolprestationer. När skolor ska bli mer inkluderande är det viktigt att definiera vad som menas med inkludering så att verksamheten arbetar med frågan på likartat sätt. Det är också angeläget att följa upp inkluderingsarbetet för att säkerställa att verksamheten rör sig i rätt riktning.

Mål

- De gymnasieutbildningar som presterar lägst vid jämförelse med riket gör störst förbättringar
- Elever på yrkesprogram förbättrar sina studieresultat i de gymnasiegemensamma ämnena i högre grad än de genomsnittliga förbättringarna för Umeå kommun.
- Öka jämställdheten i elevernas studieval

Uppdrag till förvaltningen:

- D. Utvärdera 1:1 modellen för skolans digitalisering och föreslå förändringar för att bättre uppnå nationella IT-strategin
- E. Utred skolbibliotekens ansvar och organisation
- F. Utveckla vår användning av insynsrätten i fristående huvudmäns gymnasieverksamhet
- G. Utöka vår närvaropliktsbekvakning gentemot fristående huvudmän
- H. Utredda hur det pedagogiska stödet riktat till barn och elever med behov inom NPF utvecklas i enlighet med styrdokument och nämndens intention om inkludering
- I. Att bilda ett forum för ökad intern samverkan kopplat till det sociala uppdraget i läroplanen med fokus på jämställdhet i syfte att stödja det pedagogiska ledarskapet. Arbetet ska utgå från läroplansuppdraget, nämndernas uppdragsplaner, kvalitetsarbetet och de horisontella målen. Forumet leds av utbildningsdirektören
- J. Utred hur det förebyggande elevhälsoarbetet kan stärkas ytterligare, avseende arbetssätt, arbetsorganisation, personalresurser etcetera
- K. Utredda behovet av specialpedagogiska insatser i undervisningen som stöd för både elever och undervisande lärare

Kommunfullmäktiges uppdrag till förvaltningen:

- Att ta fram en kommunövergripande handlingsplan för att halvera barnfattigdomen till år 2020
- Uppdra till gymnasienämnden att starta upp leveranserna av livsmedel från Forslundagymnasiet till kommunens egna verksamheter
- Det strategiska miljöarbetet ska utvecklas och stärkas inom kommunens alla verksamheter och bolag utifrån Agenda 2030
- Att implementera hållbarhetsbokslut inom alla verksamheter i Umeå kommun

- Att fortsätta arbetet inom ramen för Kommissionen för ett socialt hållbart Umeå

Vuxenutbildning, arbetsmarknad och introduktion

En genomförd utbildning ger individen ökade förutsättningar till arbete eller omställning. Kommunen behöver välutbildade och aktiva medborgare som kan och vill bidra till tillväxt.

Fortsatt länssamverkan i vuxenutbildningsfrågor och ökad samverkan med kommunens Näringslivsservice för att fånga de lokala företagens behov av kompetens.

En fortsatt omfattande samverkan med betydelsefulla aktörer för att minska tid i utanförskap är en framgångsfaktor. Samverkan ska bygga på samsyn kring de insatser som erbjuds den enskilde för att minska ledtider på vägen till egen försörjning. Ett utvecklat samarbete med kommunens Näringslivsservice och möjlighet till upphandling med sociala kriterier är viktiga faktorer som bidrar till fler platser skapas på vilka individer får möjlighet till arbete. Bidra till samordnande insatser mellan aktörer för vuxna den så kallade "vuxenplattformen".

Utveckla en samverkan mellan alla de olika delarna inom kommunen som ansvarar för nyanlända för att säkerställa att alla strävar mot samma mål och att vi får ett gott mottagande för målgrupperna. Bidra till det pågående arbetet med att säkerställa att de ersättningar som utbetalas till kommunen fördelas till de verksamheter som har kostnader för målgruppen nyanlända.

Mål

- Andelen elever med godkända betyg ska öka
- Fler elever ska välja yrkesutbildningar inom vuxenutbildningen
- Genom samverkan skapa ökade möjligheter för unga och vuxna att leva ett självständigt liv
- Ökad samordning mellan berörda aktörer och en ökad kommunal helhetssyn kring nyanlända inom etableringsreformen och ensamkommande flyktingbarn

Uppdrag till förvaltningen:

- L. Att snarast sammanföra verksamheten (Komvux) geografiskt
- M. Att utveckla Yrkeshögskolan och Viva Komvux för att möta framtida behov av adekvat yrkesutbildning för vuxna som vill vidareutbilda sig samt för nyanlända
- N. Utred hur vuxenutbildningen i högre utsträckning kan individanpassas
- O. Utred vuxenutbildningens studie- och yrkesvägledningsansvar och organisation
- P. Arbetsträning i ordinarie arbetsmarknad skall vara ledande för arbetsmarknadsenheten
- Q. Genomför skyndsamt en kunskapsöversyn och omvärldsspaning kopplat till fullmäktiges barnfattigdomsmål med löpande åiterrapport till nämnden och förslag på verk samma åtgärder, såväl inom nämndens direkta områden som för kommunen som helhet
- R. Följ implementeringen av integrationsstrategin i hela kommunen
- S. Utred hur arbetsmarknadsinsatserna i högre grad än idag kan individanpassas

Kommunfullmäktiges uppdrag till förvaltningen:

- Att ta fram en modell för en sammanhållen integrationskedja med en väg in för kompetensöversyn, utbildning och praktik

Inre kvalitet

Gymnasieskola

Arbetsmiljön ska förbättras

En hållbar arbetsmiljö är en prioriterad fråga för Umeå kommun. En revisionsrapport konstaterar liksom arbetsmiljöverkets inspektion år 2015 att rektors arbetsbelastning behöver minska ur arbetsmiljösynpunkt. Bland annat har en översyn av tillgång på administrativ kompetens kontra skolledares behov av densamma därför genomförts under 2016 i syfte att finna åtgärder för att minska den administrativa arbetsbelastningen. Fler åtgärder behöver dock vidtas för att förbättra arbetsmiljön och förutsättningar i ledarskap så att föredömliga pedagoger och skolledare väljer Umeå kommun som arbetsgivare. Dessa åtgärder återfinns i aktivitetsplanen kopplad till beslutad kompetensförsörjningsplan för 2018-2022.

Säkerställa behörighetsreformen

Från 1 juli 2015 krävs legitimation för lärare för att självständigt få sätta betyg och för att kunna bli tillsvidareanställda. För att få undervisa krävs både legitimation och behörighet. För de lärare som undervisar i särskolan gäller övergångsbestämmelser om undantag från kravet på legitimation och behörighet fram till den 30 juni 2021. Undantag från legitimationskrav är tillsvidareanställd personal i fritidshem, yrkeslärare och modersmålslärare.

Mål

- Fortsatt arbete för att minska rektorernas arbetsbelastning
- All personal i legitimationsgrundande yrke ska ha legitimation
- Öka antalet nyanställningar och praktikplatser för personer med funktionsnedsättning

Uppdrag till förvaltningen:

- T. Utreda vilka andra yrkeskategorier/kompetenser som kan anställas i skolan för att lärare och rektorer ska få arbeta med sitt kärnuppdrag och minska arbetsbelastningen
- U. Att erbjuda elever som utbildar sig till barnskötare heltidsanställning inom kommunens förskola efter godkänd gymnasieutbildning
- V. Genomföra en inventering av behovet av fortbildning, vidareutbildning, utbildning och kompetensutveckling i samverkan med personal och ledare, såväl i didaktisk/pedagogisk bemärkelse som ämneskompetensmässig bemärkelse och föreslå en modell för densamma i kommunal regi

Vuxenutbildning, arbetsmarknad och introduktion

Nya lagar, förordningar och beslut ställer höga krav på snabb omställning av Vivas verksamheter, vilket i sig ställer specifika krav på den kompetens som finns i organisationen. Under senare år har de målgrupper som Viva kompetenscentrum arbetar med blivit mer komplexa. Det gör att det inom Viva unga finns ett generellt behov av nya kompetenser och medarbetare som har förmåga att arbeta i team.

Ekonomi

Kommunfullmäktiges budgetbeslut i juni 2018 innebär för gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden ett tillskott på 20 mnkr 2019 avseende indexuppräknning och volymökningar i gymnasieskolan. Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens budgetram för 2019 är 468,7 mnkr.

Volym

Efter flera år med volymminskningar i åldersgruppen 16-18 år ökar denna grupp från och med 2017 i Umeå kommun. Enligt den senaste befolkningsprognosen ökar antalet ungdomar 16-18 år med 1100 (32 %) under kommande tioårsperiod. Ökningen motsvarar en normalstor gymnasieskola.

Utifrån det stora mottagandet av nyanlända under 2015 och 2016 och att alltfler av dessa fått besked om uppehållstillstånd har SFI haft en kraftig volymökning under 2018. Även förändrad lagstiftning om utbildningsplikt för nyanlända inom etableringsprogrammet har bidragit till volymökningen. Denna nivå bedöms hålla i sig under 2019.

Inom språkin introduktion i gymnasieskolan minskar antalet elever successivt under 2018, detta utifrån att det stora antal elever som kom 2015-2016 nu börjar lämna språkin introduktion. Bedömningen är att antalet elever inom språkin introduktion kommer att fortsätta minska under 2019.

Gemensamma förutsättningar

I gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens budgetbeslut för 2019 erhåller alla verksamheter inom nämndens ansvarsområde kompensation för index. De delar av nämndens budget som styrs via resursfördelningsmodell eller beslutade normer får även en reglering med avseende på volymförändringar.

Gymnasieskola

Elevunderlaget för gymnasieskolan ökar 2019. Bedömningen är också att antalet elever från andra kommuner fortsätter att öka. Umeå kommun har ett positivt netto avseende antalet elever som väljer att gå skola i annan kommun än folkbokföringskommunen. Umeås riksidrottsgymnasium är en av anledningarna till det, i kombination med att kranskommunerna har ett mindre utbud av gymnasieutbildningar än Umeå utifrån sin storlek.

Gymnasieskolans budgetram styrs huvudsakligen av en politisk beslutad resursfördelningsmodell. I oktober beslutade nämnden om en ny resursfördelningsmodell från 2019 för de nationella programmen. Inför 2019 sätts parametrarna i modellen utifrån nuläget. Detta innebär att skolorna får samma förutsättningar som tidigare år, med undantag för eventuell effekt av meritvärdestillägget som är en ny parameter i den nya resursfördelningsmodellen. Meritvärdestillägget består dels av en fast del, dvs ett fast belopp per elev och program oavsett meritvärden, dels en rörlig del som beror på genomsnittligt meritvärde per program i antagningen de senaste tre åren. Denna sistnämnda del har inneburit en viss omfördelning mellan programmen, se bilaga.

Utifrån volymökningarna inom gymnasieskolan tillskjuts ca 1,7 mnkr till tilläggsbelopp, sökbara medel för elever med extraordinära behov. Kostnader för skolgång till elever som är placerade genom socialtjänsten ökar, varför ca 0,7 mnkr tillskjuts i budget för detta.

Två av gymnasieskolorna har fortsatta strukturella problem till följd av program som inte är fyllda och därmed ekonomiskt hållbara. Ett antal åtgärder är vidtagna de senaste åren, bl a har vård- och omsorgsprogrammet och restaurang- och livsmedelsprogrammet flyttats från Fridhemsgymnasiet till Midgårdsskolan hösten 2016. Denna sammanslagning har skapat förutsättningar för en mer effektiv resursanvändning både avseende lokaler och personal. Dessutom har några program respektive inriktningar på program lagts ned vilket ger bättre ekonomiska förutsättningar i den takt de fasas ut. I juni 2019 går de sista eleverna ut från restaurang – och livsmedelsprogrammet. Under utfasningsperioden har nämnden tillskjutit 3 mnkr per år i form av ett omstruktureringsbidrag för att eleverna ska få fullfölja sin påbörjade utbildning. I budgeten för 2019 sänks dock detta bidrag till 1,5 mnkr utifrån att programmet fasas ut till sommaren.

På motsvarande sätt har nämnden tilldelat Forslundagymnasiets lantbruk 2 mnkr per år utöver elevpengen sedan 2017. Detta utifrån att programmet har alltför få elever för att kunna få ekonomisk bärighet. Översynen av resursfördelningsmodellen som färdigställdes under 2018 med avseende på *utbildningsresursen*, har medfört en högre elevpeng för Naturbruksprogrammet utifrån det meritvärdesbaserade tillägget. Tillsammans med den volymökning som programmet har sedan ht 2018 bedöms Forslundagymnasiet erhålla ca 1 mnkr mer i elevpeng än 2018. Omstruktureringsbidraget på 2 mnkr minskas således med 1 mnkr för 2019.

Gymnasiesärskola

Gymnasiesärskolan är helt anslagsfinansierad. Antalet elever fortsätter att minska avseende elever som är folkbokförda i Umeå kommun. Hösten 2018 ses dock en ökning av elever från andra kommuner. Totalt är det dock en volymminskning inom särskolan. Ökningen av elever från andra kommuner medför högre intäkter för interkommunala ersättningar än vad som tidigare beräknats. Utifrån ovanstående kan 4 mnkr frigöras från särskolans budget, bortsett från indexuppräknings. Av dessa fyra miljoner är ca 1 mnkr en sänkning av budgetramen kopplat till volymminskning och 3 mnkr är nettoeffekten av ökade interkommunala ersättningar.

Vuxenutbildning

Vuxenutbildningen är anslagsfinansierad. Stora delar av verksamheten är dock finansierad via statsbidrag i olika former. Avseende budgetramen för 2019 så utgår den från 2018 års budgetram, uppräknad med index till 2019 års nivå.

I budgetbeslutet för 2018 erhöll vuxenutbildningen ett förhållandevis stort effektiviseringskrav på 3,85 mnkr. Detta samtidigt som regelverket för statsbidrag för yrkesvuxutbildningar ändrades till att kommunen ska tillskjuta motsvarande hälften av statsbidraget för att uppfylla villkoren, vilket ytterligare försämrade förutsättningarna för verksamheten. Verksamheten håller fortfarande på med anpassningsarbetet avseende de försämrade förutsättningarna 2018.

Under 2018 har SFI haft stora volymökningar och kostnadsökningar. Volymökningarna har dock finansierats fullt ut av statsbidrag från migrationsverket. Bedömningen är att statsbidraget även 2019 kommer att finansiera SFI.

Arbetsmarknadsåtgärder

Verksamheten arbetsmarknadsåtgärder är anslagsfinansierad. Stora delar av verksamheten är dock finansierad via statsbidrag i olika former.

I budgetbeslutet för 2018 fick arbetsmarknadsåtgärder ett förhållandevis stort effektiviseringskrav på 3,5 mnkr. Verksamheten håller fortfarande på med anpassningar till dessa förutsättningar. Avseende budgetramen för 2019 utgår den från 2018 års budgetram, uppräknad med index till 2019 års nivå.

Kulturverksamhet (Kulturverket)

Intraprenaden Kulturverket fick i budgetbeslutet för 2018 en minskad tilldelning, bl a utifrån verksamhetens möjligheter att förbättra sina ekonomiska förutsättningar med hjälp av statsbidrag.

Budgetramen för 2019 utgår från 2018 års budgetram uppräknad till 2019 års nivå.

Övriga verksamheter

Budgeten för verksamheterna; politisk verksamhet, administration/ledning, samt skolgemensam verksamhet utgår från 2018 års budget uppräknad med index till 2019 års nivå. Inom skolgemensam verksamhet kan 0,6 mnkr frigöras då bland annat avtal medfört kostnadsminskningar.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens budget fördelas per verksamhet 2019 enligt bilaga.

Bilagor:

Fördelning av gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens budget 2019, per verksamhet

Parametrar i resursfördelningsmodell 2019

Pedagogiskt stöd; basstöd och meritvärdesbaserat tillägg 2019

Elevpeng per program inom kommunala gymnasieskolan 2019

Mål

- Effektiv lokalanvändning

Uppdrag till förvaltningen:

- X. Att verkställa övergripande besparingar under året
- Y. Att nämnden varje tertiäl även får en ekonomisk redovisning som innehåller utfall kontra budget per programområde samt att all redovisning sker som bruttoredovisning där både intäkter och kostnader framgår
- Z. Att en del av skolpengen till fristående huvudmän som inte nämnden ansvarar över i sin budget, i sin helhet överförs till tekniska nämnden
- Å. Genomför en förstudie med behovsframskrivning för nästa gymnasieskola i tät, kontinuerlig dialog med nämnden
- Ä. Att skyndsamt ta fram en plan för hur ett elevhem som täcker elevernas och verksamheternas behov kan färdigställas, med löpande återrappport till nämnden
- Ö. Fortsätta arbetet med den nya resursfördelningsmodellen avseende lärverktyg